

ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
กฎหมายฟอกเงินภายใต้ระบบเงินดิจิทัล

นางสาวสุรภา ศรีเมือง
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

บทความใช้เพื่อการนำออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา
รายการเจตนารมณ์กฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมาย ฟอกเงินภายใต้ระบบเงินดิจิทัล

เรียบเรียงโดย

สุรภา ศรีเมือง

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเทศไทยได้ประกาศกฎหมายควบคุมและกำกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล คือ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๗ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดกลไกในการป้องกันการฟอกเงินคือโดยให้ถือว่าผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดนี้เป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับสถาบันการเงินตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ เช่น จะต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและมีหน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับการรายงานและการแสดงตนตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติขึ้นเนื่องจากในอดีตผู้ประกอบการกระทำความผิดกฎหมายบางประเภท ได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดเหล่านั้นและโดยที่กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ผู้ใด (๑) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ (๒) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย

การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (๓) ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด”

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือพระราชบัญญัติการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบังคับใช้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยใช้เครือข่ายเงินดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “เงินดิจิทัล” ว่าหมายถึงเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้ว เมื่อพิจารณาถึงตามมาตรา ๓ วรรค ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้นิยามของคำว่า “เงินดิจิทัล” หรือ “คริปโทเคอร์เรนซี” ไว้ มาตรา ๓ เป็นมาตราที่สำคัญมีบทบัญญัติเกี่ยวกับนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” และ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” และในขณะที่มาตรา ๕ เป็นมาตราที่สำคัญเพราะเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของความผิดฐานฟอกเงิน โดยครอบคลุมลักษณะของการกระทำความผิดสามกรณีได้แก่ **กรณีแรก**ผู้ใดโอน รับโอน ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน **กรณีที่สอง**ผู้ใดกระทำการเพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและในกรณีที่สามผู้ใดได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หากผู้ใดกระทำความผิดครบองค์ประกอบกรณีใดกรณีหนึ่งในสามกรณีดังกล่าว ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ในกรณีกฎหมายฟอกเงินครอบคลุมถึงเงินดิจิทัลหรือคริปโทเคอร์เรนซีหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗ บัญญัติว่า “ทรัพย์สิน” หมายความว่า วัตถุที่มีรูปร่าง มาตรา ๑๓๘ บัญญัติว่า “ทรัพย์สิน” หมายความว่ารวมทั้งทรัพย์สิน และวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ จะเห็นว่าคริปโทเคอร์เรนซีเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง จึงถือว่าเป็นทรัพย์สิน ส่วนมูลฐานความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีองค์ประกอบความผิดที่มี “ทรัพย์สิน” เป็นองค์ประกอบในส่วนวัตถุแห่งการกระทำ ได้แก่ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ส่วนความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีองค์ประกอบความผิดเป็น “ทรัพย์สิน” เป็นองค์ประกอบในส่วนวัตถุแห่งการกระทำ เช่น ฉ้อโกงทรัพย์สิน

จึงเห็นได้ว่าตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา ๑๓๘ จึงครอบคลุมถึง “เงินดิจิทัล” เพราะถือว่าเป็นทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง ดังนี้หากถ้าเป็นความผิดที่องค์ประกอบส่วนที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังปรากฏใน มาตรา ๓ วรรค ๕ นั้นถูกจำกัดความหมายเพราะลักษณะของการกระทำความผิดที่มีวัตถุของการกระทำเป็น “ทรัพย์สิน” กรณีที่กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยจึงไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเงินดิจิทัลได้ เช่น การลักทรัพย์ที่เป็นเงินดิจิทัลในเครือข่ายคริปโทเคอร์เรนซีแล้วทำการฟอกเงินในเครือข่ายนั้นเป็นต้น แต่กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยน่าจะครอบคลุมถึงการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเงินดิจิทัล เช่น ความผิดฐานฉ้อโกงเงินดิจิทัล และทำการฟอกเงินได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน

๑. ทฤษฎีการสมคบ (Conspiracy Theory) นี้เป็นไปตามหลักกฎหมายความคิดพื้นฐานของการสมคบกันกระทำความผิดทางอาญาที่ว่า สมาชิกในการสมคบกันจะมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำร่วมกัน Pinkerton Rule ได้วางหลักว่าผู้ร่วมสมคบกันจะต้องถือว่าร่วมกันกระทำความผิด ซึ่งจะทำให้คณะบุคคลกลายเป็นกลุ่มบุคคลตามหลักตรรกวิทยาก็คือ เพื่อการก่อตั้งในการตกลงและการตกลงอนุมานได้ว่า นำไปสู่การสมคบกันและการสมคบกันก่อให้เกิดการรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ

สำหรับแนวความคิดเรื่องความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินนี้ ยังมีแนวความคิดเพิ่มเติมอีกว่าการกระทำความผิดจะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันเพื่อกระทำความผิดหรือฉ้อฉลต่อประเทศสหรัฐอเมริกา โดยถือว่าประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้เสียหายและเพื่อพิสูจน์ความผิดนั้น ๆ ต้องแสดงให้เห็นว่า

๑) บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกัน หรือตกลงกระทำความผิดหรือฉ้อฉลต่อประเทศสหรัฐอเมริกา และ

๒) อย่างน้อยที่สุดผู้ที่ได้สมคบกันมีการกระทำที่แสดงออกเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการสมคบกัน การตกลงที่จะกระทำความผิดอาญาหรือมีการก้าวไปสู่การบรรลุข้อตกลงจึงจะเป็นสิ่งที่นำมาฟ้องคดีได้ ถ้าข้อหาการฟอกเงินยังไม่เพียงพอที่จะฟ้องร้องอาจฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดได้ดังนี้

๑) กรณีเข้าร่วมตกลงเพื่อกระทำความผิดและได้กระทำความผิดตามที่ได้ตกลงนั้นด้วย เมื่อบุคคลได้เข้าร่วมตกลงกับบุคคลอื่นเพื่อกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบในความผิดฐานสมคบและเมื่อได้กระทำความผิดบรรลุวัตถุประสงค์ของการตกลงกันย่อมรับผิดชอบตามวัตถุประสงค์ของการตกลงเป็นอีกกระทงหนึ่ง

๒) กรณีเข้าร่วมตกลงเพื่อกระทำความผิด แต่ไม่ได้กระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของการตกลงนั้น เมื่อบุคคลได้เข้าร่วมตกลงเพื่อกระทำความผิดจึงมีความผิดฐานสมคบและแม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้กระทำความผิดตามที่ตกลงกันนั้นก็ตามกฎหมายบัญญัติเป็นพิเศษ บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบในทางอาญา เนื่องจากการกระทำของผู้อื่นซึ่งความผิดในลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากความรับผิดชอบทางอาญาโดยทั่วไป กล่าวคือ บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือละเว้นการกระทำความผิด แต่ต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำของบุคคลอื่นซึ่งได้ก่อให้เกิดผลร้ายขึ้น ความรับผิดชอบดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย โดยบุคคลจะต้องรับโทษเมื่อมีผลอันหนึ่งอันใดเกิดขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

หลักความรับผิดชอบจากการกระทำของผู้อื่นนี้ไม่ใช่หลักของกฎหมายอาญาโดยตรง แต่เป็นการนำหลักกฎหมายแพ่ง เรื่องตัวการตัวแทนมาใช้ในกฎหมายอาญา โดยอาศัยหลักอย่างเดียวกัน กรณีนิติบุคคลหรือผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ผู้ทำการแทนนิติบุคคลนั้นได้กระทำไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้สมคบกระทำความผิดจึงต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในความผิด ซึ่งผู้สมคบอื่นได้กระทำตามวัตถุประสงค์ของการสมคบนั้น

หลักเกณฑ์การสมคบโดยการตกลงกันกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ ได้บัญญัติว่า

“ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้น คงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้น หรือลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้”

การสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน คือการเตรียมการเพื่อลงมือกระทำความผิด ซึ่งยังไม่ถึงขั้นพยายามกระทำความผิด ซึ่งโดยปกติการสมคบหรือการเตรียมการเพื่อกระทำความผิดนั้นกฎหมายไม่ถือว่าเป็นการลงมือกระทำความผิด ไม่มีโทษ เว้นแต่ความผิดบางประเภทซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะการเตรียมการกระทำความผิดถือว่าเป็นความผิดและมีโทษ เช่น ผู้เตรียมการเพื่อกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ถือว่าเป็นความผิดและมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๕ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๔ ที่สมคบกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา ๙ ให้ถือว่ามีความผิดและต้องลงโทษกึ่งหนึ่งของความผิดสำเร็จและถ้าต่อมาได้มีการกระทำความผิดตามที่สมคบกันก็ต้องรับโทษเต็มตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตามมาตรา ๙ วรรคสอง

กรณีตามมาตรา ๙ วรรคสอง หมายความว่า เมื่อได้สมคบกันโดยการตกลงเพื่อที่จะกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งมีความผิดฐานสมคบแล้วได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินขึ้น ซึ่งเป็นความผิดอีกต่างหาก ดังนั้น ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น กล่าวคือ โดยหลักทั่วไปเมื่อบุคคลใดเข้าสมคบโดยการตกลงกับบุคคลอื่นเพื่อจะกระทำความผิดฐานฟอกเงินบุคคลนั้นก็จะมี ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคแรก และต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น และถ้าผู้สมคบนั้นได้กระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วย ผู้สมคบนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นอีกกระทงหนึ่ง ซึ่งเป็นความรับผิดจากการกระทำของตนเองกรณีตามมาตรา ๙ วรรคสอง คือเมื่อบุคคลนั้นได้สมคบโดยการตกลงกับบุคคลอื่น ซึ่งมีความผิดตามมาตรา ๙ วรรคแรกแล้ว และบุคคลอื่นซึ่งเข้าร่วมสมคบกันได้กระทำความผิดฐานฟอกเงินขึ้น เพราะเหตุที่ได้สมคบกัน โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้ลงมือกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพียงแต่เข้าร่วมสมคบโดยการตกลงกันเท่านั้น ผลก็คือบุคคลนั้น ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้

สำหรับความผิดนั้นที่ผู้เข้าร่วมสมคบกันได้กระทำได้ การที่ผู้ร่วมสมคบกันต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกัน ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วยถือเป็นความรับผิดชอบเด็ดขาดด้วย

ผู้สมคบลงมือกระทำความผิดแล้ว แต่ผู้สมคบด้วยกันเองได้ขัดขวางมิให้การกระทำนั้นกระทำไปโดยตลอดหรือขัดขวางมิให้การกระทำนั้นบรรลุผลผู้สมคบที่ทำการขัดขวางนั้น ก็รับโทษเพียงกึ่งหนึ่งของความผิดสำเร็จนั้นเท่านั้น หรือกรณีผู้สมคบกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ก่อนที่จะได้มีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ดังนี้ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้น หรือจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ มาตรา ๙ จึงเป็นบทบัญญัติพิเศษแตกต่างไปจากประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากถือว่าการสมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดที่ร้ายแรงที่กล่าวมาข้างต้น

๒. ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory)

การนำทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุนมาใช้ประกอบกับการฟอกเงิน เนื่องจากที่ให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการกระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำความผิดได้โดยง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนเปรียบเสมือนผู้สืบทอดอาชญากรรม

กฎหมายไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือการสมคบกันกระทำความผิดไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการขัดขวางมิให้การรวมตัวกันของบุคคลเพื่อกระทำความผิด และดำเนินการต่อไปไม่สะดวก ทั้งนี้เพราะหากสมคบกระทำความผิดไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก ย่อมมีผลต่อการสมคบกระทำความผิดได้ ดังนั้นกฎหมายไทยจึงได้บัญญัติเป็นความผิดโดยวางหลักความผิดฐานช่วยเหลือการสมคบกันกระทำความผิดไว้ดังนี้ คือ

- ๑) จัดหาที่ประชุมหรือที่พำนักให้แก่ช่องโจร
- ๒) ชักชวนบุคคลให้เข้าเป็นพรรคพวกช่องโจร
- ๓) อุปการะช่องโจรด้วยให้ทรัพย์หรือโดยประการอื่น
- ๔) ช่วยจำหน่ายทรัพย์ที่ช่องโจรได้มาจากการกระทำความผิด

จะเห็นได้ว่าตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้มีการบัญญัติไว้โดยชัดเจนถึงการช่วยเหลือการสมคบกระทำความผิดให้เป็นความผิดฐานหนึ่งต่างหาก ซึ่งถ้าพิจารณาอีกแง่หนึ่งจะเห็นได้ว่า การช่วยเหลือการสมคบกันกระทำความผิด โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้เข้าร่วมตกลงในการสมคบกระทำความผิดนั้นด้วย บุคคลนั้นตามกฎหมายไทยถือว่าไม่มีความผิดฐานสมคบ แต่มีความผิดฐานช่วยเหลือการสมคบกระทำความผิด ซึ่งผลสุดท้ายก็ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานสมคบ ดังนั้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๑๒ จึงเป็นการบัญญัติเน้นว่าบุคคลจะกระทำการใด ๆ ก็ตามย่อมไม่มีความผิดฐานสมคบ เว้นแต่จะเข้าร่วมสมคบหรือร่วมตกลงในการกระทำความผิดจึงต่างจากของประเทศคอมมอนลอว์ ซึ่งรวมเอาลักษณะการร่วมกันวางแผนช่วยเหลือเป็นการกระทำความผิดฐานสมคบด้วย

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงินของไทย โดยที่มีผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือให้มีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๘ ผู้ที่ให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือนั้นต้องร่วมกันรับผิดชอบโดยระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการ ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติที่ว่า การที่บุคคลใดให้ความสนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด ก็ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกฎหมายเห็นว่าการกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นเป็นเรื่องร้ายแรง เนื่องจากการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดผิดมูลฐานนั้น จะนำความเสียหายและภัยร้ายแรงแก่ประชาชน เช่น ผู้ที่กระทำความผิดขอหาจำหน่ายยาเสพติด เมื่อได้นำเงินมาแล้วหากสามารถฟอกเงินสำเร็จก็จะนำเงินจำนวนนั้นไปซื้อขายยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีกเป็นวงจรที่ไม่จบสิ้น และส่งผลให้ยากแก่การตรวจสอบจับกุมอีกด้วย ดังนั้นกฎหมายจึงบัญญัติเป็นพิเศษแตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนในความผิดขอหาฟอกเงินต้องรับโทษเท่ากับตัวการ

อย่างไรก็ตามปัญหาการกระทำความผิดของอาชญากร ทั้งอาชญากรธรรมดาอาชญากรที่ทำในรูปแบบองค์กร องค์กรอาชญากรรม อาชญากรรมข้ามชาติ หรืออาชญากรรมสากลต่างก็กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จึงได้มีการคิดค้นแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันอาชญากร มาตราการพื้นฐานหลัก ๓ ประการ ที่จะในการดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่

๑) การนำตัวการผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดและผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดต่าง ๆ มาลงโทษโดยนำมาตราการสมคบมาใช้

๒) การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ได้แก่มาตรการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะมีการแปรสภาพหรือไม่ และการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับโทษปรับให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด

๓) กระบวนการที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศเพราะว่าการดำเนินการในเรื่องนี้เป็น การลงโทษผู้กระทำความผิด ทั้งฟ้องตัวบุคคลและริบทรัพย์สิน ซึ่งทั้งผู้กระทำความผิดและตัวทรัพย์สินอาจอยู่ในหลายประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศจะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

๓. ทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ (Parton-Xlient System Theory)

ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ๒ สถานภาพ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยฝ่ายที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงกว่าจะใช้อำนาจให้ความคุ้มครองอีกฝ่ายหนึ่งที่มีฐานะต่ำกว่า ซึ่งจะตอบแทนโดยช่วยเหลือในเรื่องทั่ว ๆ ไป

องค์ประกอบของระบบอุปถัมภ์

๑) เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะค่อนข้างถาวร

๒) เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะต่างตอบแทน
๓) เป็นความสัมพันธ์ที่ต่างฝ่ายต่างหวังผลประโยชน์จากกันและกัน
๔) ผู้อุปถัมภ์ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะให้ทางด้านวัตถุแก่ฝ่ายผู้รับบริการ
ซึ่งมีฐานะด้อยกว่า

๕) ผู้รับบริการจะตอบแทนด้วยความจงรักภักดีหรือบริการอื่น ๆ ที่ตนสามารถทำได้
ลักษณะเฉพาะของความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ ได้แก่

๑) มีการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินร่วมกัน
๒) ผลประโยชน์เฉพาะเจาะจงเป็นการส่วนตัว
๓) มีการให้ประโยชน์พิเศษต่อบุคคลบางคนมากกว่าคนอื่น ๆ เพราะลักษณะและระดับของ
ปฏิสัมพันธ์ของแต่ละคู่สัมพันธ์นั้นมีความแตกต่างกัน

๔) เนื่องจากความสัมพันธ์ในระบบนี้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่าหลักการความสัมพันธ์จึงมี
ลักษณะเปราะบาง ดังนั้นการที่จะรักษาเสถียรภาพของความสัมพันธ์ไว้ได้ต้องมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกัน
อย่างต่อเนื่อง โดยที่แต่ละฝ่ายต่างมีของที่ฝ่ายหนึ่งไม่มีและของทั้งสองฝ่ายมีนั้นเป็นสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะได้

เนื่องด้วยในปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้โลกนั้นไร้พรมแดนส่งผลให้
การก่ออาชญากรรมมีมากขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยที่อาชญากรรมต่าง ๆ นั้น จะเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับ
กับเงินและทรัพย์สินที่มีผลประโยชน์มหาศาล ซึ่งเงินและทรัพย์สินดังกล่าวนี้จะถูกนำไปผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลง
สภาพในหลากหลายรูปแบบ เพื่ออำพรางแหล่งที่มาของเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้กลายเป็นเงินที่ชอบ
ด้วยกฎหมาย ซึ่งเรียกว่าการฟอกเงิน ในที่สุดเงินและทรัพย์สินเหล่านั้นก็จะย้อนกลับไปเป็นเงินทุนให้กับอาชญากร
เหล่านั้นนำมาประกอบอาชญากรรมซ้ำอีก และยากต่อการจับกุมและปราบปราม อีกทั้งการฟอกเงินยังส่งผลกระทบต่อ
ต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งประเทศไทยและต่างประเทศได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในปัญหา
เรื่องการฟอกเงิน จึงได้มีการทำอนุสัญญาร่วมกัน และบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการ
ฟอกเงินขึ้น

ลักษณะการฟอกเงินโดยอาศัยคริปโทเคอร์เรนซี

ลักษณะของการฟอกเงินโดยอาศัยคริปโทเคอร์เรนซี โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะ โดย
พิจารณาจากคำนิยามการกระทำความผิดฐานฟอกเงินของพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

๑) การฟอกเงินโดยอาศัยคริปโทเคอร์เรนซีเป็นสิ่งช่วยเหลือความผิด หมายถึง กรณีลักษณะของ
การสนับสนุนให้เกิดการกระทำความผิดต่าง ๆ โดยใช้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสื่อกลางแทนเงิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
การช่วยเหลือบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด

๒) การฟอกเงินโดยอาศัยคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเครื่องมือปกปิด หรืออำพรางความผิด หมายถึง กรณีที่คริปโทเคอร์เรนซีเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดซึ่งศาลอาจมีคำสั่งให้ยึดอายัดได้

๓) การฟอกเงินโดยอาศัยคริปโทเคอร์เรนซีเป็นช่องทางการเปลี่ยนแปลงแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หมายถึงกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้นำประโยชน์เหล่านั้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินทรัพย์สินอย่างอื่นแลกเปลี่ยนเป็นการถือครองบิทคอยน์เพื่อปิดบังแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ประกอบกับการอาศัยความบกพร่องของกฎหมายที่ไม่สามารถกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมคริปโทเคอร์เรนซี เนื่องจากลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ระบุตัวตนผู้ถือครองอย่างชัดเจน ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวสามารถปรับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการปิดบังแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นเป็นลักษณะของการฟอกเงินกรณีทั่วไปอยู่แล้ว คริปโทเคอร์เรนซีถูกใช้เป็นเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น

หลักเกณฑ์กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการฟอกเงินดิจิทัล

สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกานั้นถือว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพและมีฐานะทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม โดยประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ รวมตัวเข้าเป็นประเทศเดียวกัน ทั้งนี้ อำนาจของรัฐ (state) จะแตกต่างจากอำนาจของรัฐบาลกลาง ((Federal Government) ซึ่งอำนาจส่วนใหญ่เกี่ยวกับกรณีระหว่างมลรัฐต่อมลรัฐ และกรณีระหว่างประเทศนั้น หากเป็นเรื่องภายในรัฐเองแล้ว แต่ละรัฐจะมีระบบการบริหาร เช่น ผู้ว่าการมลรัฐศาล ในแต่ละลำดับขั้นของรัฐเอง และมีการออกกฎหมายของตนเองได้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญจึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายของแต่ละรัฐแตกต่างกัน ทำให้ระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้นมีความสลับซับซ้อนและแตกต่างจากประเทศอื่น ซึ่งตามทฤษฎีแบ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐแต่ละรัฐนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่แบ่งกฎหมายออกเป็นสองระดับ คือ กฎหมายของแต่ละรัฐ (State Law) และกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Law)

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในสหรัฐอเมริกา มีดังต่อไปนี้

๑) Federal Crimes and Criminal Procedure

ตามกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายเบื้องต้นของสหรัฐอเมริกาในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือพยายามกระทำความผิดในลักษณะสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิด ปกปิดหรือซ่อนเร้นในการกระทำความผิด หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน ตลอดจนการกระทำหรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไป ซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงิน โดยผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะได้รับโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง

Federal Crimes and Criminal Procedure มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำหรือพยายามกระทำการสนับสนุน ช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเงิน ปกปิด ซ่อนเร้นในการกระทำความผิด หรือหลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน มีโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือพยายามกระทำการ โดยพิจารณาว่าจำนวนเงินใดมากกว่า ก็จะลงโทษปรับตามจำนวนเงินที่มากกว่านั้น

(๒) การกระทำหรือพยายามกระทำการนำเข้าหรือนำออกซึ่งเหรียญหรือเงินตราของสหรัฐอเมริกา หรือของประเทศอื่น เช็คเดินทาง เช็คส่วนตัว ตัวเงิน อันมีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของการกระทำหรือพยายามกระทำการนั้น หรือจำคุกไม่เกิน ๒๐ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งจะมีโทษปรับตามจำนวนใดนั้น จะพิจารณาจากจำนวนเงินทั้งสองจำนวนคือจำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ กับสองเท่าของมูลค่าของการกระทำ หรือพยายามกระทำการโดยพิจารณาว่าจำนวนเงินใดมากกว่า ก็จะลงโทษปรับตามจำนวนเงินที่มากกว่านั้น

(๓) ทั้งข้อ (๑) และ (๒) ต้องรับผิดทางแพ่งไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สิน หรือไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ

กล่าวโดยสรุป สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด หรือผู้พยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งรวมถึงการนำเข้าหรือนำออกเงิน หรือตัวเงินชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะ แต่ยังไม่ใช้ข้อบ่งชี้ของความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน

๒) รัฐบัญญัติความลับของธนาคาร ค.ศ. ๑๙๗๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓) (Bank Secrecy Act ๑๙๗๐ (BSA) ได้กำหนดนิยามของคำว่า “สถาบันการเงิน (Financial Institution)” ซึ่งนอกจากจะหมายถึงธนาคารพาณิชย์แล้วยังหมายความรวมถึงตัวแทน หรือสาขาของธนาคารต่างประเทศในสหรัฐอเมริกา สถาบันออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการลงทุน บริษัทประกันภัย นายหน้าหรือผู้ค้าหลักทรัพย์ ผู้ขายหรือผู้ฝากขายเช็คเดินทางหรือตราสารอื่นที่คล้ายคลึงกัน โรงรับจำนำ ที่ทำการไปรษณีย์ สถานคาสีโน หรือบ่อนการพนันที่ได้รับอนุญาต เป็นต้น ทั้งนี้ Bank Secrecy Act 1970 ได้กำหนดมาตรการในการติดตามการฟอกเงินผ่านสถาบันการเงิน โดยมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

(๑) กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักตัวตนของลูกค้าที่เข้ามาติดต่อทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินมีหน้าที่จัดให้ลูกค้าให้ลูกค้าแสดงตนและที่อยู่ที่แท้จริง ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้มีการเปิดบัญชีโดยการใส่ชื่อปลอมหรือนามแฝงโดยเด็ดขาด

(๒) กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำและเก็บรักษาบันทึกข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๕ ปี ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขจะเป็นไปตามประกาศที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดไว้

(๓) กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงิน รวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่าง ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ

(๓.๑) กำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน หรือตราสารทางการเงินอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดซึ่งมีจำนวน ตามที่กฎหมายกำหนด คือ เกินกว่า ๑๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐขึ้นไป

(๓.๒) กำหนดให้บุคคลใดหรือตัวแทนนำเงิน หรือตราสารทางการเงิน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐขึ้นไป เข้ามาหรือนำออกนอกประเทศสหรัฐ

(๓.๓) กำหนดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา รายงานธุรกรรม หรือ ความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

(๓.๔) กำหนดให้มีการกระจายข้อมูลทางการเงินโดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมี อำนาจในการกระจายข้อมูลรายงานประเภทต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อใช้ในการสืบสวนดำเนินคดีอาญา และคดีอาชญากรรม ข้อมูลที่ได้รับนี้จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ แต่จะเปิดเผยให้กับบุคคลที่นำไปใช้ประโยชน์ ทางราชการที่เกี่ยวกับการสืบสวนดำเนินคดี

(๓.๕) กำหนดให้ทางธนาคาร หรือสถาบันการเงิน จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความ เข้าใจในข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดทำบันทึก การรายงานข้อมูลทางการเงินรวมทั้งการให้ ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ

(๓.๖) มีการกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

(๓.๗) ในเรื่องอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบรายงาน หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ The Secretary of The Treasury มีอำนาจที่จะตรวจสอบสมุดบันทึกเอกสาร หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลของสถาบันการเงินในประเทศ หรือการค้า หรือธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้องทางการเงินที่ เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาเอกสาร และมีอำนาจในการออกหมายเรียกสถาบันการเงินหรือการค้า ธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้อง ทางการเงินรวมถึงเจ้าหน้าที่ พนักงานของสถาบันการเงินดังกล่าว หรือบุคคลที่ครอบครองดูแลรักษา ซึ่งรายงานหรือ เอกสารให้มาพบและมีอำนาจที่จะให้บุคคลเหล่านั้นยื่นสมุดบันทึก เอกสาร หรือข้อมูลอื่น ๆ หรือให้เข้ามาพบ เพื่อให้การในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวน

โดยสรุป สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความลับของ ธนาคารโดยเฉพาะ ซึ่งมีที่มาจากกรณีที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวนพฤติกรรมของ ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายที่กระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งการที่หมวด ๒ ระบุว่าธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ จะต้อง เก็บข้อมูลทางการเงินบางประเภทเป็นระยะเวลา ๕ ปี โดยการเก็บข้อมูลเหล่านั้น ทางรัฐสภาเชื่อว่าจะได้รับ ประโยชน์ต่อการสืบสวนการดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมภาษี และกฎระเบียบต่าง ๆ โดยสมมติฐานนี้อยู่บน พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่รัฐสภาพบว่า “การต่อสู้ต่ออาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยมาตรการที่เหมาะสม และถูกต้องในการเก็บข้อมูลของสถาบันการเงิน” และการที่รัฐตรากฎหมายฉบับนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองตรวจสอบ

การฝากเงินยังสถาบันการเงิน พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา และเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นและสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องของการลักขโมยเงินของธนาคารดังกล่าว

๓) Money Laundering Control Act of 1986

ประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นต้นแบบของการนำมาตรการทางกฎหมายที่สามารถยับยั้งอิทธิพลขององค์กรอาชญากรรมเพื่อที่จะให้อาชญากรไม่สามารถนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการกระทำความผิดครั้งต่อไปได้ ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายควบคุมการฟอกเงิน เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๖ ประธานาธิบดี Reagan ได้ประกาศใช้กฎหมาย The Anti-Abuse Act of 1986 ซึ่งในตอนแรกได้มุ่งหมายเพื่อต่อต้านการฟอกเงินที่ได้มาจากการอาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น แต่ต่อมามีการปรับปรุงให้ครอบคลุมถึงการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาของรัฐ ซึ่งกฎหมายฟอกเงินที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ Money Laundering Control Act 1986 บัญญัติไว้ใน 18 U.S.C. (18 United State Code) มาตรา 1956 (a)(1) โดยในกฎหมายนี้ได้บัญญัติไว้ว่ามีมูลฐานความผิดมากกว่า ๒๐๐ มูลฐานความผิดเป็นความผิดทางอาญาแยกออกมาโดยเฉพาะ และให้ครอบคลุมถึงการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมายตามที่ระบุเฉพาะหรือความผิดมูลฐาน นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังเน้นถึงเจตนาภายในใจของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ดังนั้นขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้อันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ

๑. ความผิดมูลฐานที่กำหนดใน Title 18 U.S. Code มาตรา 1961 (1) (RICO) (โดยยกเว้นบทที่ ๓๑ เรื่องการไม่รายงานการโอนเงินไปต่างประเทศ) ได้แก่

ความผิดเกี่ยวกับสินบน

ความผิดเกี่ยวกับการลักขโมยการขนส่งระหว่างมลรัฐ

ความผิดเกี่ยวกับการลักขโมยการขนส่งระหว่างมลรัฐ

ความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

ความผิดเกี่ยวกับการลักยานพาหนะ

ความผิดเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรม

อย่างต่อเนื่อง

๒. ความผิดลักษณะเฉพาะที่กำหนดไว้ใน Title 18 U.S. Code มาตรา 1956 (MLCA)

ความผิดเกี่ยวกับการแสดงข้อความเท็จ

ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี

ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตศุลกากร

ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์

ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนส่งสินค้าเถื่อนทางอากาศ

ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกการใช้จ่าย
ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอาวุธ
ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดการส่งออก
ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจระหว่าง
ประเทศ

ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการค้ากับชนชาติศัตรู

๓. การฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ได้ระบุไว้เฉพาะเจาะจงเป็นประการอื่น ความผิดบางประเภทที่ไม่ได้ระบุและถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐาน ถ้าได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ “การนำเข้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย” ภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 545(1996) เช่น การบริการหรือการจำหน่ายสินค้าปลอมแปลง กฎหมายห้ามการนำเข้าสัตว์ การขนส่งระหว่างรัฐซึ่งทรัพย์สินที่ถูกลักมา

๔. นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดคำจำกัดความของ “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ในมาตรา 1956 (C) (7) ไว้ดังนี้คือ

(a) การกระทำใด หรือ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความผิดตามข้อหาที่กำหนดไว้ในมาตรา 1961(1) ของตอนนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นกำหนดไว้ภายใต้รัฐบัญญัติเงินตราและการรายงานการโอนเงินต่างประเทศ

(b) ใช้บังคับแก่การโอนเงินซึ่งเกิดขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนภายในสหรัฐอเมริกา ความผิดต่อรัฐต่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการผลิตและการนำเข้าสินค้า การขาย จำหน่ายสารเสพติดตามรัฐบัญญัติควบคุมสารเสพติด

(c) การกระทำใด ๆ หรือการกระทำซึ่งก่อให้เกิดการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ดังคำนิยามที่บัญญัติไว้ในรัฐบัญญัติควบคุมสารเสพติดมาตรา ๔๐๘

(d) การกระทำความผิดข้อหาต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการซ่อนเร้นทรัพย์สินจากการกระทำผิดฐานต่าง ๆ เช่น การให้สินบน การจารกรรม การคมนาคมภายในรัฐ การลักพาตัว การฉ้อโกงธนาคาร การส่งออกซึ่งอาวุธ การค้ากับชาติที่เป็นศัตรู เป็นต้น

(e) อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ความผิดทางอาญาของรัฐบัญญัติควบคุมมลพิษทางน้ำของรัฐบาลกลาง รัฐบัญญัติการทิ้งสิ่งของลงมหาสมุทร รัฐบัญญัติป้องกันมลพิษจากเรือรัฐบัญญัติน้ำดื่มที่ปลอดภัย หรือรัฐบัญญัติการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร หรือ

(f) การกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ

จากนิยามของ “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้” จึงเห็นได้ว่ามาตรา ๑๙๕๖ มีความเชื่อมโยงกับมาตรา ๑๙๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ป้องกันการกระทำมิชอบโดยมิได้กำหนดการทำความผิดเป็นฐานความผิดแต่เพียงฐานใดฐานหนึ่ง แต่นำเอาความผิดหลาย ๆ ฐานมารวมเข้าเป็น “แบบแผนของการประกอบ

มิจฉาชีพ” เพื่อที่จะได้ตัวผู้บงการในการกระทำความผิดแต่ละมูลฐานที่แท้จริงมาลงโทษ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีผลสำเร็จ

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินอยู่ ๓ หน่วยงาน ดังนี้

๑. Financial Crimes Enforcement Network (Fin CEN) เป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการฟอกเงินโดยตรง มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางการเงินของประชาชนและผู้ต้องสงสัย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เกี่ยวกับเป้าหมายสำคัญทางอาชญากรรม วิธีการ รูปแบบ แนวโน้มของอาชญากรรมที่สามารถนำไปสู่การกระทำความผิดทางการเงินได้ โดยผลของการวิเคราะห์ หากพบการกระทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายจะถูกส่งไปยังหน่วยปราบปรามการสืบสวน สอบสวน จับกุมและยึดทรัพย์สินต่อไป

๒. Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLA) คือหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ของ Fin CEN มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน โดย AFMLA เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย Money Laundering Control ทำหน้าที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินทั้งทางแพ่งและทางอาญา

๓. The Office of Financial Enforcement เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 รวมทั้งออกกฎหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว และทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่ได้รับจากการรายงาน การทำธุรกรรมของสถาบันการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตามกฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 ด้วย

มลรัฐฟลอริดา (สหรัฐอเมริกา)

กฎหมายป้องกันการฟอกเงินแห่งมลรัฐฟลอริดามีบทบัญญัติที่เป็นกลไกสำคัญที่ถือเป็นบทบัญญัติข้อห้ามกระทำสามลักษณะดังนี้

ลักษณะที่หนึ่ง ห้ามการส่งเสริมเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย หรือในกรณีที่อยู่ว่าการทำธุรกรรมทางการเงินเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายแล้วมีพฤติกรรม ปกปิดหรือปลอมแปลงสภาพตำแหน่งที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือควบคุมเกี่ยวกับกระบวนการในกิจการที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย รวมถึงกรณีที่หากรู้ว่าการกระทำธุรกรรมทางการเงินนั้นเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายแล้วหลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมหรือการลงทะเบียนเกี่ยวกับการเป็นผู้โอนย้ายเงินตามที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ไว้ ในบทบัญญัติข้อห้ามการกระทำผิดในลักษณะที่หนึ่งนี้ได้ปรากฏความหมายของคำว่า “รู้” “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” และ “ธุรกรรมทางการเงิน” ซึ่งความหมายของคำดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายป้องกันการฟอกเงินแห่งมลรัฐ (Florida Money Laundering Act)

ลักษณะที่สอง ห้ามการส่งเสริมการดำเนินการเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายหรือพยายามเคลื่อนย้ายตราสารทางการเงินใด ๆ หรือทุนถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือเป็นกรณีที่หาก “รู้” ว่าตราสารทางการเงินนั้น

เกี่ยวข้องในการขนส่งที่เกิดจากกระบวนการในบางรูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย แม้ว่าจจะรู้บางส่วนหรือรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายหรือพยายามเคลื่อนย้ายแล้วมีพฤติการณ์ปกปิดหรือปลอมแปลงสภาพ ตำแหน่งที่ตั้ง หรือรวมถึงการหลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมหรือการลงทะเบียนเกี่ยวกับการเป็นผู้โอนย้ายเงินตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้สำหรับบทบัญญัติที่เป็นข้อกำหนดในลักษณะที่สองนี้จะปรากฏความหมายของคำว่า “ตราสารทางการเงิน” นั้นกฎหมายดังกล่าวได้ให้นิยามของคำว่า “ตราสารทางการเงิน” ไว้ในบทบัญญัติส่วนย่อย โดยเพิ่มประเภทของตราสารทางการเงินที่เป็น “เงินเสมือนจริง” (Virtual Currency) เข้าไว้เป็นตราสารการเงินอีกประเภทหนึ่งนอกจากเงินจริงหรือเช็คประเภทอื่น ๆ

ลักษณะที่สาม ห้ามการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรม หรือปกปิดหรือปลอมแปลง สภาพ ตำแหน่งที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมกระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำหรือพยายามกระทำต่อธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือขบวนการที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย ข้อกำหนดดังกล่าวรวมถึงห้ามการหลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมใด ๆ ที่กฎหมายป้องกันการฟอกเงินแห่งมลรัฐกำหนดให้ต้องมีหน้าที่รายงานให้แก่หน่วยงานของมลรัฐ

ดังนั้น หากการกระทำใด ๆ ที่กระทำในลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติข้อกำหนดทั้งสามลักษณะนี้กฎหมายถือว่าผู้กระทำมีความผิดฐานฟอกเงินต้องได้รับโทษตามกฎหมายแห่งมลรัฐ กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ได้ขยายการครอบคลุมถึงการทำธุรกรรมทางการเงินดิจิทัล (คริปโตเคอร์เรนซี) คือการเพิ่มนิยามของคำว่า “เงินเสมือนจริง” (Virtual currency) ซึ่งเป็นเงินดิจิทัล เพื่อให้กฎหมายถือว่าเงินดิจิทัลดังกล่าวเป็นตราสารทางการเงินประเภทหนึ่ง

กฎหมายป้องกันการฟอกเงินแห่งมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา (Florida Money Laundering ACT) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินนั้นอยู่ภายใต้กฎหมายแห่งมลรัฐฟลอริดาบทที่ (Chapter) 896 Title XLVI บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๑ ซึ่งหากเราพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน พบว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๑ คือกฎหมายป้องกันการฟอกเงินแห่งมลรัฐฟลอริดา

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๒ คือกฎหมายที่กำหนดว่าการมีรายได้จากการค้าหรือธุรกิจ

มากกว่า ๑๐,๐๐๐ เหรียญดอลลาร์สหรัฐจะต้องรายงานต่อหน่วยงานของรัฐ หากไม่รายงานถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๓ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ถือว่าเป็นความผิดที่ต้องแยกคดีออกจากกัน

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๔ บทบัญญัติข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการทำธุรกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการส่งแรงงานหรือต้องลงทะเบียนตามข้อบังคับของกฎหมาย

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการยกเว้นโทษ

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๖ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเสียสิทธิ์เนื่องจากเป็นผู้หลบหนี
เจ้าหนี้

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๗ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแส

บทย่อยที่ ๘๙๖.๑๐๘ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงรางวัลแก่นิติบุคคลเอกชนที่ต่อสู้
การกระทำผิดพอกเงินระหว่างประเทศ

เกี่ยวกับบทบัญญัติกฎหมายป้องกันการพอกเงินแห่งมลรัฐฟลอริดาประเทศสหรัฐอเมริกาภายใต้
บทที่ 896 Title XLVI บทย่อยที่ 896.101 นั้นประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ห้าส่วน คือส่วนที่หนึ่งเป็นส่วนที่ให้คำ
นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ส่วนที่สอง คือ บทลงโทษ ส่วนที่สามคือคำสั่งศาลเมื่อมีการละเมิด
ต่อกฎหมาย ส่วนที่สี่คือคำสั่งหรือหมายยึด เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เน้นการนำกฎหมายมาใช้
บังคับเฉพาะการกระทำผิดที่เกี่ยวกับเงินดิจิทัล ดังนั้น จึงขอกว่าในรายละเอียดเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งมี ๒ ส่วน
คือ ส่วนที่เป็นคำนิยามและข้อห้ามที่กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติไว้ดังนี้

ในส่วนของนิยามหรือคำอธิบายความหมายของคำที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้ปรากฏในส่วนของบทที่
896 บทย่อยที่ 896.101 ข้อ (2) ดังนี้

(a) “การกระทำ” (Conducts) หมายถึง การเริ่มต้น (กระทำความผิด) ผลลัพธ์สุดท้าย หรือการมี
ส่วนร่วมในการเริ่มต้นหรือทำให้เกิดผลลัพธ์ในการเกิดธุรกรรมใด ๆ

(b) “สถาบันที่เกี่ยวกับการเงิน” (Financial Institution) หมายถึง สถาบันหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ
การเงินตามนิยามในข้อกำหนด 31 U.S.C.s. 5312 ตั้งอยู่ในอาณาเขตของรัฐนี้

(c) “ธุรกรรมทางการเงิน” (Financial Transaction) หมายถึง ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ
เคลื่อนย้ายทุนโดยวิธีการโอนทางสาย (Wire) หรือในความหมายอื่น หรือเกี่ยวข้องกับตราสารทางการเงิน (Monetary
Instruments) หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอย่าง ที่มีผลในทางการค้าทางใดทางหนึ่ง หรือธุรกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการ
โอนหรือโยกย้ายสถานะ (Title) คงทรัพย์ที่เป็นที่ดิน ยานพาหนะ เรือ หรือเครื่องบินหรือธุรกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับการใช้ตราสารทางการเงินในการสนับสนุน หรือก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางการค้า ไม่ว่าจะ เป็นไปทางใดทางหนึ่ง
ก็ตาม

(d) “รู้” (Knowing) หมายความว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งทราบหรืออาจทราบว่าธุรกรรมหรือ
การขนส่งทันใดนั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีมูลค่ามากกว่า 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐหรือมูลค่าเงินตราสกุล
ต่างประเทศที่เทียบเท่ากัน หรือการกระทำดังกล่าวเป็นหน้าที่ของบุคคลนั้นจะต้องกระทำการรายงานต่อหน่วยงาน
ของรัฐตามแบบของ IRS FORM 8300 หรือต้องรายงานตามแบบที่กฎหมายกำหนด

(e) “การทราบว่าทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินอันหนึ่งนั้นเกิดขึ้นจากขบวนการของ
รูปแบบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” หมายความว่า บุคคลนั้นทราบว่าทรัพย์สินดังกล่าวเกี่ยวข้องกับธุรกรรมที่กระทำ
ภายใต้กระบวนการจากรูปแบบบางลักษณะไปสู่รูปแบบที่ไม่สนใจว่าจะเป็นแบบใดซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิด

การกระทำความผิดทางกฎหมายแห่งมลรัฐ (State) หรือสหพันธรัฐ (Federal) โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าการกระทำดังกล่าวจะเข้าองค์ประกอบความผิดตามยอดหน้าที่ (h) หรือไม่

(f) “ตราสารทางการเงิน” (Monetary Instruments) หมายความว่า เงินเหรียญหรือเงินตราสกุลของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือสกุลเงินของประเทศอื่น เงินเสมือนจริง (Virtual Currency) เช็คเดินทาง เช็ค เช็คส่วนบุคคล เช็คธนาคาร คำสั่งเกี่ยวกับเงิน (Money Orders) หรือหลักทรัพย์การลงทุนในรูปแบบของผู้ถือหรือในรูปแบบอื่นในทำนองที่เป็นลักษณะการส่งผ่านสิ่งนั้นต่อกันไป และตราสารที่สามารถต่อรองได้ (Negotiable Instrument)

(g) “ผู้ฎีกา” (Petitioner) หมายความว่า หน่วยงานใด ๆ ในท้องถิ่น ประเทศ มลรัฐ หรือสหพันธรัฐ ที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายนี้ได้แก่ อัยการสูงสุด (Antony General) ทนายความแห่งมลรัฐ (State Attorney) หรือโจทก์หรืออัยการ (Statewide prosecutor)

(h) “กิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย” หมายความว่า “กิจกรรมการฉ้อโกง” ตามนิยามในบทบัญญัติบทย่อยที่ 895.02

(i) “ธุรกรรม” (transaction) หมายความว่า การซื้อขาย กู้ยืม จำนำ ของขวัญ การโอน การส่งให้ หรือการโอนการครอบครองอื่น ๆ และโดยที่เกี่ยวข้อกับสถาบันทางการเงินในลักษณะต่อไปนี้คือ การฝากเข้า การถอนออก การโอนระหว่างบัญชี การแลกเปลี่ยนเงินตรา ร้านกู้ยืม การขอขยายเพิ่มเครดิต การซื้อขายหุ้นใด พันธบัตร (Bond) ใบรับรองเงินฝาก หรือตราสารเงินประเภทอื่น การใช้ตู้നിรภัย หรือการชำระเงินด้วยวิธีการอื่นไม่ว่าเป็นการโอน หรือส่งให้โดย ผ่าน/ไปยังสถาบันการเงิน ไม่ว่าโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งก็ตาม

(j) “เงินเสมือนจริง” (Virtual Currency) หมายความว่า ตัวกลางของการแลกเปลี่ยนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัล ที่ไม่ใช่เงินเหรียญ (Coin) หรือเงินตราในสกุลเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือของประเทศอื่น

สำหรับบทบัญญัติในส่วนที่ (3) ของกฎหมายฉบับนี้ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่ง คือ ข้อห้ามที่จะขอล่าไว้ในรายละเอียด โดยส่วนนี้เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดกระทำในสิ่งต่อไปนี้ เพราะถือว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย

(a) รู้ (Knowing) ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเกี่ยวข้องอยู่ในธุรกรรมทางการเงินอันหนึ่ง ซึ่งเกิดจากขบวนการในบางรูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในการกระทำ (Conduct) หรือพยายามกระทำเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินอันหนึ่งซึ่งในความจริงนั้นเกี่ยวข้องับกระบวนการของกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า

๑. มีเจตนาส่งเสริมการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือ

๒. รู้ (Knowing) ถึงการทำธุรกรรมนั้นทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนแล้วมีพฤติการณ์ ดังนี้

a. ปกปิดหรือปลอมแปลงสภาพ ตำแหน่งที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือควบคุมเกี่ยวกับขบวนการในกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือ

b. หลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมหรือการลงทะเบียนเกี่ยวกับการเป็นผู้โอนย้ายเงินตามที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ไว้

(b) เคลื่อนย้ายหรือพยายามเคลื่อนย้ายตราสารทางการเงินใด ๆ หรือทุนภายใต้เงื่อนไขที่ว่า

๑. มีเจตนาส่งเสริมการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือ

๒. รู้ (knowing) ว่าตราสารทางการเงินหรือทุนนั้นเกี่ยวข้องอยู่ในการขนส่งที่เกิดจากกระบวนการในบางรูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และรู้ถึงการดำเนินการขนส่งที่ว่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วน และมีพฤติกรรมดังนี้

a. ปกปิดหรือปลอมแปลงสภาพ ตำแหน่งที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือควบคุมเกี่ยวกับขบวนการในกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือ

b. หลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมหรือการลงทะเบียนเกี่ยวกับการเป็นผู้โอนย้ายเงินตามที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ไว้

(c) กระทำการ (Conduct) หรือพยายามกระทำการต่อธุรกรรมทางการเงินอันใดอันหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือขบวนการ ซึ่งเจ้าหน้าที่สอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมาย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้เป็นตัวแทนในการดำเนินการ หรือเคยกระทำการหรืออำนวยความสะดวก (Facilitate) เป็นผู้ระบุว่าทรัพย์สินหรือขบวนการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และเมื่อบุคคลที่เป็นผู้กระทำหรือพยายามกระทำในสิ่งที่กล่าวข้างต้น มีเจตนาต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือ

๒. ปกปิดหรือปลอมแปลงสภาพ ตำแหน่งที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือควบคุมกระบวนการหรือทรัพย์สินที่ถูกเชื่อว่าเป็นส่วนที่เกิดจากขบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ถูกระบุว่าผิดกฎหมาย หรือ

๓. หลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมใด ๆ ที่กฎหมายแห่งมลรัฐกำหนดให้ต้องมีหน้าที่รายงานให้หน่วยงานของมลรัฐ

โดยสรุปกฎหมายฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดนิยามของคำว่า “คริปโทเคอร์เรนซี” หรือ “เงินเสมือนจริง” ไว้ในกฎหมายการฟอกเงิน อีกทั้งยังกำหนดว่า “เงินตราเสมือนจริง” จัดเป็นตราสารทางการเงินด้วย

ประเทศออสเตรเลีย

การฟอกเงินเป็นปัญหาใหญ่ของออสเตรเลียโดยเฉพาะการฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม ออสเตรเลียเป็นรัฐรวมซึ่งแต่ละมลรัฐทั้ง ๖ มลรัฐมีภาระหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายอาญาของตน แต่รัฐบาลกลางมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน (เช่น การนำเข้ายาเสพติด การหลบเลี่ยงภาษีอากร และการฉ้อโกงของบริษัท) รวมทั้งมีอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมธนาคารด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติศุลกากร ค.ศ. ๑๙๐๑ (พ.ศ. ๒๔๔๔) Custom Act 1901

Custom Act 1901 เป็นกฎหมายที่ถูกตราขึ้นมาเพื่อจัดการกับปัญหาอาเสพติด กฎหมายให้อำนาจรัฐยึดรายได้ที่มาจากการค้ายาเสพติดได้ ไม่ว่าจะเป็นเช็ค เงินสด หรือทรัพย์สินใด รวมถึงให้อำนาจศาลสั่งปรับผู้กระทำความผิดได้สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการค้ายาเสพติด

อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ก็ได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรง เพียงแต่ตรากฎหมายเพื่อรองรับในการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากกรณีดังกล่าวเท่านั้น

๒) พระราชบัญญัติการกระทำความผิด ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) Proceeds of Crime Act 1987 กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ คือ

(๑) ให้อำนาจศาลสั่งยึดทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิด

(๒) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาล สั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินนั้น แสดงว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดหรือกำลังกระทำความผิด หรือมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดข้อหารุนแรง (Serious Offence) อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง (Organized fraud) การหลอกลวงและการเล่นการพนันหรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับหรือกำลังจะได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำความผิด

(๓) ให้สถาบันการเงินต้องทำการเก็บรักษาหลักฐานธุรกรรมทางการเงินไว้อย่างน้อย ๗ ปี

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาลได้ หรือให้ขอหมายค้นจากศาลโดยทางโทรศัพท์ได้ในกรณีมีเหตุเร่งด่วน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อว่าผู้ใดมีทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด (Tainted Property) ไว้ในครอบครอง

(๕) บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฟอกเงิน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน ๒๐ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ให้ปรับไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ เหรียญ

จากเนื้อหาของกฎหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ตามกฎหมาย Proceeds of Crime Act 1987 ก็ได้กำหนดเกี่ยวกับความผิดมูลฐานนำมาใช้กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ได้ใช้วิธีการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้แก่ ศาลและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้สามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ พร้อมทั้งได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล รวมทั้งกำหนดโทษแก่บุคคลที่พยายามช่วยเหลือ ยุยง จัดหา ยักยอก ถ่ายเททรัพย์สิน ช่วยผู้กระทำความผิดให้พ้นจากการถูกลงโทษด้วย

อย่างไรก็ดี กฎหมายฉบับนี้ก็ได้มีการยกตัวอย่างของการกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรง (Serious Offence) อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกงซึ่งทำเป็นขบวนการฟอกเงินและการเล่นการพนัน

จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดมูลฐานของการฟอกเงินตามกฎหมายฉบับนี้ คือ การกระทำความผิดซื้อหาชั้นรุนแรง โดยเคลื่อนกลืนไปกับมาตรการการใช้อำนาจรัฐในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั่นเอง

๓) พระราชบัญญัติรายงานธุรกรรมทางการเงิน ค.ศ. ๑๙๘๘ (พ.ศ. ๒๕๓๑) (The Financial Transaction Report Act 1988)

เดิมกฎหมายฉบับนี้มีชื่อเรียกเดิมว่าพระราชบัญญัติรายงานธุรกรรมการเงินสด ค.ศ. ๑๙๘๘ (พ.ศ. ๒๕๓๑) The Cash Transaction Report Act 1988 โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภท ไม่จำกัดเฉพาะทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นเงินสดเท่านั้น และเจตนารมณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่รัฐในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดต่าง ๆ เช่นการหลีกเลี่ยงภาษี การกระทำความผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติดและจากองค์กรอาชญากรรม เป็นต้น ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น The Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) เนื่องจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย โดยกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศและเป็นหน้าที่ของหน่วยงานซึ่งเรียกว่า “Australian Transaction Report and Analysis Centre (Austrac)”

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้อำนาจรัฐในการสืบสวนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินทั้งในและนอกประเทศทุกประเภท พร้อมกับช่วยรัฐในการสืบสวนสอบสวน โดยไม่มีการมุ่งเน้นหรือกำหนดความผิดมูลฐานเพื่อนำมาพิจารณาว่าเป็นความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่อย่างใด

๔. พระราชบัญญัติโทรคมนาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ (พ.ศ. ๒๕๓๔) (Telecommunications Act 1991)

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถขอหมายศาลเพื่อดักฟังทางโทรศัพท์ได้เฉพาะในคดีที่สำคัญ เช่น คดีฆาตกรรม ยาเสพติด การลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี เป็นต้น โดยกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบหาข้อมูลและรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเช่นกัน

จากการศึกษากฎหมายทั้ง ๔ ฉบับของเครือรัฐออสเตรเลียดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปในด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการออกกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีได้มุ่งเน้นถึงการกำหนดลักษณะหรือความผิดของอาชญากรรมแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียได้กำหนดถึงการกระทำความผิดที่เป็นข้อหารุนแรง (Serious Offence) พร้อมกับมีการยกตัวอย่างฐานความผิด คือ การค้ายาเสพติด การเลี่ยงภาษี ซึ่งถือเป็นข้อหารุนแรงในแง่ของระบบการเงินและความมั่นคงของรัฐ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความผิดมูลฐานของเครือรัฐออสเตรเลีย หมายถึง ความผิดที่มีลักษณะการกระทำความผิดข้อหารุนแรง โดยไม่ได้กำหนดโดยเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดไว้ในลักษณะครอบคลุมกว้าง ๆ เท่านั้น ซึ่งการกำหนดลักษณะครอบคลุมกว้าง ๆ เช่นนี้ อาจถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามแนวทางของ

การประชุมสนธิสัญญาเวียนนา (Vienna Convention) นั้นเอง ในปัจจุบันมีการเสนอร่างกฎหมายปราบปรามการฟอกเงินให้เข้มงวดมากขึ้นรวมทั้งกำหนดให้ผู้ให้บริการเงินสกุลดิจิทัลต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

ประเทศออสเตรเลียมีหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่ ๖ หน่วยงานด้วยกัน คือ

๑) The Australian Transaction Reports and Analysis Centre (AUSTRAC) เป็นหน่วยงานกลางของรัฐบาลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๑ ตามกฎหมาย Financial Transaction Reports Act of 1988 (FTRA) ที่ได้มีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดโดยหน่วยงานนี้ขึ้นตรงอยู่กับสำนักงานอัยการสูงสุดของรัฐบาลกลาง (The Commonwealth Attorney General) และมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย

๒) Australian Federal Police (AFP) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1979 ภายใต้กฎหมาย The Australian Federal Police Act of 1979 มีสำนักงานใหญ่ที่กรุงแคนเบอร์รา มีสำนักงานกระจายทั่วทุกรัฐ ทำหน้าที่ในการปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท และทำหน้าที่ในการสืบสวนติดตามธุรกรรมที่มีแนวโน้มหรือมีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

๓) Regional AUSTRAC Teams (RATs) เป็นกลุ่มปฏิบัติการร่วมกันระหว่าง AFP และ AUSTRAC โดยจะรับข้อมูลมาจาก AUSTRAC ที่มีสำนักงานกระจายอยู่ทั่วประเทศ มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับอยู่เสมอ ๆ

๔) Ageo Task Force (ATF) เป็นกลุ่มปฏิบัติงานในการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยจะมีตัวแทนจาก AFP มาร่วมปฏิบัติการด้วย โดยจะมีการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบจับกุมธุรกรรมที่น่าสงสัยที่เรียกว่า Scene IT Program เพื่อให้สามารถดำเนินการทางกฎหมายต่อไปได้

๕) The National Crime Authority (NCA) ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๘๔ภายใต้กฎหมาย The Commonwealth National Crime Authority Act of 1984 ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งจะดำเนินการในด้านการกำกับดูแล ควบคุมการก่ออาชญากรรมของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดย NCA มีหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การรวบรวม วิเคราะห์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอาชญากรรม สืบสวนการดำเนินการของเหล่าองค์กรอาชญากรรม และมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างรัฐต่าง ๆ อีกทั้งยังให้หน้าที่ในการให้คำแนะนำในการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๖) Asia/Pacific Group On Money Laundering (APG) ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๙๗ มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ และประสานงานกับหน่วยงานระดับภูมิภาคในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการฟอกเงิน รวมถึงรูปแบบวิธีการดำเนินการของกลุ่มอาชญากรในการฟอกเงิน และมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนภูมิภาคในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สร้างมาตรการในการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน และให้การสนับสนุนในการใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในประเทศและระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเทศสหราชอาณาจักร

ประเทศสหราชอาณาจักร หรือ ประเทศอังกฤษเป็นประเทศหนึ่งที่น่าสนใจถึงความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากอังกฤษเป็นสมาชิกอยู่ในกลุ่มประชาคมยุโรป อังกฤษจึงถูกผูกมัดอยู่ภายใต้ EU Council Directive 91/308 ในอันที่จะต้องตรากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งประเทศอังกฤษได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้น ทั้งนี้ โดยได้บัญญัติแยกไว้ตามกฎหมายในแต่ละเรื่องให้มีความผิดฐานฟอกเงินด้วย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด (Drug Trafficking Offences Act 1986) หรือกฎหมายอาญา (Criminal Justice Act 1993) เป็นต้น ทั้งนี้กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีได้มีการนิยามหรือให้ความหมายเป็นการทั่วไปไว้สำหรับการฟอกเงินโดยเฉพาะ แต่จากบทบัญญัติต่าง ๆ พอสรุปได้ว่าการกระทำที่จะถือได้ว่าเป็นการฟอกเงิน เช่น การจะช่วยเหลือบุคคลอื่นให้คงได้รับประโยชน์จากการประกอบอาชญากรรม การได้มา ครอบครอง หรือใช้สิ่งที่ได้มาจากการกระทำความผิด การโอนหรือการยกย้ายทรัพย์สินเพื่อมิให้ถูกยึดหรืออายัด หรือการปกปิดหรือไม่แจ้งให้ทราบเมื่อมีกรณีสงสัยว่ามีการฟอกเงิน เป็นต้น

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย

ประเทศไทยไม่ได้บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินไว้โดยเฉพาะ แต่ได้แยกไว้ในแต่ละเรื่องให้มีความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งกฎหมายและกฎระเบียบที่สำคัญที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยที่บังคับใช้ที่สำคัญได้แก่

๑) Drug Trafficking Act 1994 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นในการดำเนินการกับ ผู้ลักลอบค้ายาเสพติด โดยกำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากยาเสพติดเป็นความผิด มีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำหรือให้ความสะดวกหรือลงทุนให้แก่ผู้อื่นโดยรู้ว่าผู้นั้นค้ายาเสพติด ทั้งนี้ ยังกำหนดความผิดครอบคลุมไปถึงผู้กระทำการปกปิดอำพราง เปลี่ยนสภาพ หรือโอนรายได้ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีที่มาจากการค้ายาเสพติดเพื่อการหลีกเลี่ยงการฟ้องคดีอีกด้วย นอกจากนี้กฎหมายยังบัญญัติให้สถาบันการเงินที่ไม่มีการรายงานต่อเจ้าหน้าที่ กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อได้ว่าเงินหรือการลงทุนของลูกค้านั้นเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดจะต้องมีความผิดด้วย

๒) Prevention of Terrorism Act 1989 เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดสำหรับการเกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาหรือควบคุมรายได้ของผู้ก่อการร้าย โดยในนามของตนเองหรือในนามของผู้อื่น ในลักษณะของการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ก่อการร้าย

๓) Criminal Justice Act 1987 เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดทางอาญาสำหรับการเคลื่อนย้ายหรือสนับสนุนการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด โดยรวมความถึงการรับ การครอบครอง หรือรายได้จากการค้ายาเสพติด การสนับสนุนช่วยเหลือและการไม่รายงาน การรู้หรือสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงิน

๔) Money Laundering Regulation 1993 เป็นระเบียบว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ที่กำหนดให้สถาบันการเงินเกือบทั้งหมดและบุคคลอื่นตามกฎหมายกำหนดต้องมีการจัดตั้งระบบเพื่อ ต่อต้านการฟอกเงิน และหากมีการฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าว ถือว่าเป็นความผิดทางอาญาไม่ว่าจะมีการฟอกเงินจริงใน สถาบันการเงินนั้นหรือไม่ก็ตาม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่บันทึกข้อมูลการทำธุรกรรมครั้งแรกของลูกค้า

(๒) กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำบันทึกการโอนเงินต่าง ๆ ซึ่งมีการโอนเงินเกินกว่าที่ กฎหมายกำหนด และเก็บไว้ภายใน ๕ ปี

(๓) กำหนดให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน แก่หน่วยงาน NCIS

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปราบปรามและป้องกันการฟอกเงิน

ประเทศอังกฤษได้จัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน คือ National Criminal Intelligence Service (NCIS) โดยอธิบดีของ NCIS จะอยู่ภายใต้สังกัด กระทรวงมหาดไทย การพิจารณาจัดตั้ง NCIS นี้ ดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษในปี 1990 และได้ เริ่มปฏิบัติงาน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๑๙๙๒ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ Spring Gardens กรุงลอนดอน และมี สำนักงานส่วนภูมิภาคอีก ๕ แห่ง ตั้งอยู่ที่ลอนดอน บริสตอล เบอร์มิงแฮม แมนเชสเตอร์ และเวคฟิลด์

NCIS มีหน้าที่ในการรวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์ และพัฒนาข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้อง กับอาชญากรรมร้ายแรง และอาชญากรสำคัญในภูมิภาคทั้งระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ โดยการปฏิบัติ หน้าที่ดังกล่าวจะต้องประสานกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวของชาติด้วย นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ ของ NCIS จะได้รับคำแนะนำและการให้คำปรึกษาจากคณะกรรมการด้านวิชาการ จะประกอบด้วยผู้แทนจากตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ศุลกากร นายตำรวจ และหน่วยปฏิบัติตามนโยบาย สำหรับกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลประกอบด้วยตำรวจ อาวุโส และเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ปัจจุบัน ประเทศอังกฤษเสนอร่างกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและความโปร่งใสขององค์กร ต่อรัฐสภา ซึ่งจะมีผลทำให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถยึด อายัด และกักคืนสินทรัพย์คริปโตเคอร์เรนซีได้อีก ทั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถบังคับให้องค์กรธุรกิจ ส่งมอบข้อมูลที่อาจเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการฟอกเงิน ซึ่งรวมถึงคริปโตเคอร์เรนซีด้วย

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินครั้งแรกในปี ๑๙๙๑ (The Law on Special Measures regarding the Law on the Control of Narcotics and Phychotropic Substances for the Purpose of Preventing Acts which Facillitate Illegal Activities related to Controlled Drugs under International Co-operation, Law No.94)

กฎหมายใหม่นี้ทำให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งการฟอกเงินที่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของญี่ปุ่นต้องเป็นการฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับความผิดในการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทเท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร การก่อการร้าย หรือความผิดอาญาทั่วไปแต่อย่างใด

นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังบังคับให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยด้วย ซึ่งต้องระบุข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของธุรกิจ ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรม ชื่อ ที่อยู่ของคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเหตุผลในการที่สงสัย

สำนักงานกำกับดูแลธนาคารแห่งกระทรวงการคลังญี่ปุ่น (The Banking Bureau of Finance) ได้ออกหนังสือเวียน (Circulars) ให้ธนาคาร บริษัทประกันภัย และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๐

โดยพื้นฐานแล้ว หนังสือเวียนเช่นนี้ในประเทศญี่ปุ่นถือเป็นการตีความอย่างเป็นทางการรวมทั้งเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมาย แม้ทางทฤษฎีจะไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติ การตีความกฎหมายนั้น ๆ ก็จะเป็นไปตามหนังสือเวียนเหล่านี้ หน่วยงานที่ได้รับหนังสือเวียนจะปฏิบัติตามแนวทางของหนังสือเวียนโดยไม่มีข้อยกเว้น

เนื้อหาสำคัญที่ระบุในหนังสือเวียนดังกล่าว การฟอกเงิน มีความหมายถึง

๑. ผู้ได้รับประโยชน์จากการลักลอบค้ายาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ซึ่งเปิดบัญชีธนาคาร โอนเงินระหว่างบัญชี หรือซื้อตราสารการเงิน เพื่อปกปิดที่มาของเงินได้หรือเจ้าของที่แท้จริง และ

๒. สถาบันการเงิน และ/หรือ พนักงานของสถาบันการเงิน ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำเช่นว่านี้ โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาจากการค้ายาเสพติด

นอกจากนี้ หนังสือเวียนดังกล่าวยังได้ระบุประเด็นสำคัญ ๆ ประการอื่น ได้แก่

- ในการเปิดบัญชี ตู้เซฟ หรือการทำธุรกรรมเงินสดปริมาณมาก ต้องมีการตรวจสอบตัวตนของลูกค้าโดยใช้เอกสารทางราชการ สถาบันการเงินต้องหลีกเลี่ยงไม่เปิดบัญชีนิรนามหรือบัญชีที่ไม่ใช้ชื่อของลูกค้า
- ควรรายงานเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าทุกรอบครึ่งปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ควรให้ความใส่ใจเป็นพิเศษในกรณีที่คุณกรณิในธุรกิจเป็นบริษัทแต่ในนาม (Paper Company) หรือบริษัทที่ไม่มีการดำเนินธุรกิจจริง ธุรกิจที่ผิดปกติหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ซึ่งมีความน่าสงสัยว่ามีวัตถุประสงค์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- ข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนของลูกค้าและรายละเอียดของบัญชีควรเก็บรักษาไว้อย่างน้อย ๕ ปี
- สมาคมการค้าควรประชุมหารือกันเพื่อหามาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการฟอกเงิน
- สถาบันการเงินควรดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้โดยให้มีระบบการกำกับให้มีการปฏิบัติตาม

กฎหมาย ระบบการตรวจสอบ และโครงการฝึกอบรม

หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรับรายงานการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยของญี่ปุ่นรวมทั้ง คือ Japan Financial Intelligence Office หรือที่เรียกกันว่า JAFIO ซึ่งเพิ่มดำเนินงานในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๐๐ ที่ผ่านมา

อย่างไรก็ดี ญี่ปุ่นได้กำลังดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) มองว่ามาตรการต่อต้านการฟอกเงินของญี่ปุ่นไม่มีประสิทธิภาพ โดย FATF เป็นสำนักงานเฝ้าระวังการกำหนดมาตรฐานทางการเงินระหว่างประเทศ ที่ผ่านมาองค์กรตรวจสอบดูแลต่าง ๆ ได้ยกระดับความเข้มงวดในการจับตาสินทรัพย์คริปโทเคอร์เรนซี เนื่องจากสามารถถูกนำมาใช้ในการฟอกเงิน โดยการฟอกเงินหมายถึงการทำให้เงินที่ได้มาแบบผิดกฎหมายกลายเป็นเงินที่ดูเหมือนถูกกฎหมาย ผ่านการทำธุรกรรมที่ถูกกฎหมาย

มาตรการดังกล่าวกำหนดให้สถาบันการเงินที่จัดการการโอนสินทรัพย์คริปโทเคอร์เรนซีส่งข้อมูลลูกค้าให้กับสถาบันที่ได้รับโอน โดยข้อมูลต้องประกอบด้วยชื่อและที่อยู่ทั้งของผู้โอนและผู้รับโอน หากบุคคลใดฝ่าฝืนมาตรการดังกล่าวจะต้องเผชิญบทลงโทษทางคดีอาญา

ประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) เป็นประเทศที่มีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๑๙๘๐ ถึงต้นทศวรรษ ๑๙๙๐ การเมืองการปกครองสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ได้เจริญรุ่งเรืองจนเป็นประชาธิปไตยที่มีพรรคการเมืองหลายพรรคและมีการเลือกตั้งทั่วหน้า อนึ่ง ในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๐ เศรษฐกิจไต้หวันงอกงามอย่างรวดเร็ว ไต้หวันจึงกลายเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ทั้งได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในสี่เสือแห่งเอเชีย มีอุตสาหกรรมล้ำหน้า อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงของไต้หวันยังมีบทบาทสำคัญมากในเศรษฐกิจโลกเป็นเหตุให้ไต้หวันได้เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกและความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก

ด้านกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไต้หวันนั้น ได้มีรัฐบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน ค.ศ. ๑๙๙๖ (พ.ศ.๒๕๓๙) (Money Laundering Control Act 1996) ประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๙ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๐ มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการฟอกเงินและควบคุมปราบปราม

อาชญากรรมร้ายแรง และได้กำหนดหรือให้นิยามที่เกี่ยวกับการฟอกเงินอาชญากรรมร้ายแรง ทรัพย์สิน ฯลฯ พร้อมทั้งได้กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานของการฟอกเงินนั้น จะเน้นอาชญากรรมที่ร้ายแรง ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงินซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๓ “อาชญากรรมร้ายแรง” ที่อ้างถึงตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่

(๑) อาชญากรรมซึ่งมีโทษจำคุกอย่างต่ำเป็นเวลา ๕ ปี หรือมากกว่า

(๒) อาชญากรรมที่กำหนดไว้ในมาตรา 201 I ของประมวลกฎหมายอาญา

(๓) อาชญากรรมที่กำหนดไว้ในมาตรา 240 III, 241III และ 243 I ของประมวลกฎหมายอาญา

(๔) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 296 I, 297 I, 298 II และ 300 I ของประมวลกฎหมายอาญา

(๕) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา ๓๔๐ และ ๓๔๕ ของประมวลกฎหมายอาญา

(๖) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 23 II, IV & V และ 27 II ของมาตรการเพื่อป้องกันการค้าทางเพศกับเด็กและวัยรุ่น

(๗) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 8 I & II, และ 11 I & II ของกฎหมายการควบคุมอาวุธปืน, วัตถุระเบิด และอาวุธมีด

(๘) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 2 I & II และ 3 I & II ของกฎหมายเพื่อลงโทษการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี

(๙) อาชญากรรมที่ขัดต่อมาตรา 155 I 7 II ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๗๑ เช่นเดียวกับอาชญากรรมที่ขัดกับมาตรา 157-1 ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๗๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์

(๑๐) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 125 I ของกฎหมายธนาคาร

(๑๑) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา ๑๕๔ และ ๑๕๕ ของกฎหมายล้มละลาย

การผลิต ขนส่งและขายที่ผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทภายนอกดินแดนของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ถือเป็นการประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงตามที่กล่าวข้างต้นด้วย เว้นเสียแต่ว่าการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวจะไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ที่เกิดการประกอบอาชญากรรมนั้น

การผลิต ขนส่ง และขายที่ผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทภายในสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนแผ่นดินใหญ่) ถือเป็นการประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงตามที่กล่าวถึงในวรรค ๑ ด้วย

จากการศึกษา “อาชญากรรมร้ายแรง” ตามมาตรา ๓ ใน Money Laundering Control Act 1996 ของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) จะเห็นได้ว่าได้กำหนดอาชญากรรมที่ร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยใน (๑) ได้มุ่งถึงอาชญากรรมที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำเป็น

เวลา ๕ ปี หรือมากกว่า และเน้นอาชญากรรมที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) โดยกำหนดไว้ใน (๒) - (๕) รวมทั้งกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายการควบคุมอาวุธปืน วัตถุระเบิด และอาวุธมีดไว้ด้วย นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงกฎหมายธนาคาร กฎหมายล้มละลายและรัฐบัญญัติควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมถึงการผลิต ขนส่ง และขายสิ่งที่ผิดกฎหมายอย่างยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาททั้งภายในและภายนอกดินแดนของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) และในสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนใหญ่)

กล่าวโดยสรุป ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) นั้น จะเน้นกำหนดความผิดมูลฐานแบบกว้าง ๆ โดยไม่เฉพาะเจาะจงเป็นความผิดฐานใดฐานหนึ่ง จึงทำให้ความผิดมูลฐานของกฎหมายควบคุมการฟอกเงินของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) มีลักษณะครอบคลุมความผิดทุกประเภทที่มีอัตราโทษลงแก่ผู้กระทำความผิด โดยจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป แต่ยังมีข้อสังเกตถึงวรรคท้ายของมาตรา ๓ ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มุ่งเน้นถึงการผลิต ขนส่ง และขายยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ก็ถือว่าเป็นการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงเช่นกันด้วย ทั้งนี้เพราะพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของทั้ง ๒ ประเทศนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ไต้หวันได้เตรียมที่จะออกกฎระเบียบใหม่เพื่อต่อต้านการฟอกเงินสำหรับการแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลในไต้หวัน กฎระเบียบใหม่ของไต้หวันจะกำกับดูแลอุตสาหกรรมคริปโทเคอร์เรนซีอย่างใกล้ชิดมากขึ้น โดยจะจำแนกการแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลและแพลตฟอร์มอื่น ๆ ที่ดำเนินการเสนอขายโทเคนให้เป็นสถาบันที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน หรือ MLCA ตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลทางการเงินของไต้หวัน กำหนด

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ของประเทศไทย ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้อย่างชัดเจนว่ามีความผิดฐานใดบ้าง เพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองประชาชนผู้บริโภคไม่ให้ถูกหลอกลวง ซึ่งแต่เดิมนั้น ร่างกฎหมายที่เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ ๒ ฐานความผิด คือ (๑) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และ (๒) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิงและเด็กเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี และเมื่อร่างกฎหมายดังกล่าวได้เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในชั้นกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีการแก้ไขโดยเพิ่มเติมความผิดมูลฐานเข้าไปเป็น ๑๐ ฐานความผิด แต่เมื่อมีการพิจารณาในวาระ ๒ วาระ ๓ ของสภาผู้แทนราษฎร ก็ได้ลงมติเหลือความผิดมูลฐานเพียง ๒ ฐานความผิดเช่นเดิม

ต่อมาร่างกฎหมายได้เสนอเข้าสู่วุฒิสภา ได้มีการแก้ไขโดยเพิ่มความผิดมูลฐานเข้าไปทำให้ต้องส่งร่างกฎหมายกลับมาสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง จนกระทั่งได้มีการตั้งกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินร่วมกันของทั้งสองสภา โดยคณะกรรมาธิการดังกล่าวได้พิจารณาเพิ่มความผิดมูลฐานเป็น ๗ สถานความผิด

ในเวลาต่อ ๆ มาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดมูลฐานอีกจำนวนหลายครั้งจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวรวมจำนวน ๒๑ มูลฐาน ได้แก่

(๑) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีหรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(๔) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดยกรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(๕) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๖) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอัยย์หรือช่องโง่จรรยาบรรณประมวลกฎหมายอาญา

(๗) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(๘) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(๙) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาตและมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

(๑๑) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ชื้อ รับจํานำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตั๋วตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอม หรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๔) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

(๑๕) ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติหรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๖) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

(๑๗) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะ กรณีเพื่อเรียกหรือรับผลประโยชน์หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๘) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ทรัพย์ โจรชิงทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

(๑๙) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

(๒๐) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมที่มีผลกระทบต่อราคาการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าหรือเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายในตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(๒๑) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน เฉพาะที่เป็นการค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดและความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เฉพาะที่เป็นการค้ายุทธภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้าย การรบ หรือการสงคราม

นอกจากความผิดมูลฐานทั้ง ๒๑ มูลฐานแล้ว ยังมีความผิดมูลฐานตามกฎหมายอื่นอีก ๕ ฉบับ รวมเป็น ๒๖ มูลฐาน ซึ่งได้แก่

(๑) ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(๔) ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง

(๕) ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงภาษีตามประมวลรัษฎากร

ทั้งนี้ การที่จะถือว่าเป็นความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และ กฎหมายอื่น ๆ ที่ได้กำหนดความผิดมูลฐานเพิ่มเติมนี้ได้ จะต้องมีการกระทำตามมาตรา ๕ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบความผิดฐานฟอกเงิน คือ

(๑) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สิน หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(๒) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(๓) ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าองค์ประกอบในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน คือ การโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมีเจตนาพิเศษคือเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิดอื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน หรือ กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน รวมทั้งการได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มาครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ถือเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงินทั้งสิ้น โดยสามารถแยกพิจารณาออกเป็น ๓ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ เมื่อการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด ดังนี้

๑. ผู้ใด ไม่ว่าบุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล

๒. มีเจตนาธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

๓. มีเจตนาพิเศษ เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษ หรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน

กรณีที่ ๒ เมื่อการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด ดังนี้

๑. ผู้ใด ไม่ว่าบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

๒. มีเจตนาธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ กระทำด้วยประการใด ๆ

๓. มีเจตนาพิเศษ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

กรณีที่ ๓ เมื่อการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด ดังนี้

๑. ผู้ใด ไม่ว่าบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

๒. มีเจตนาธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

โดยการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นการกระทำโดยตรงต่อ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ซึ่งถูกนิยามไว้ในมาตรา ๓ คือ

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ

(๓) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ (๒)

ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (๑) (๒) หรือ (๓) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปที่ครั้ง และไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้บัญญัติกฎหมายให้ “ความผิดมูลฐาน” “ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด” และ “การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน” มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ ความผิดมูลฐานจะกำหนดลักษณะการกระทำความผิดที่จะนำมาซึ่งทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด และหากผู้ใดกระทำต่อทรัพย์สินดังกล่าวในเวลาต่อมาโดยการโอน รับโอน หรือเปลี่ยน

สภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยมีเจตนาพิเศษคือเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น ก็ย่อมเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงินดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เนื่องจากกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีเจตนารมณ์สำคัญเพื่อกำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพ สามารถป้องกัน ยับยั้ง และตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมที่จะมีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมไปฟอกด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อปกปิด อำพรางการได้ทรัพย์สินมาโดยทุจริตผิดกฎหมายนั้น หรือการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการฟอกเงินไปใช้ในการกระทำความผิดอาญาต่อไปอีกนั่นเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่านอกจากสหรัฐอเมริกา รัฐพลริต้าที่มีกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลโดยตรงแล้ว ยังมีอีกหลายประเทศ อาทิ ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศไต้หวัน ก็กำลังเตรียมออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเช่นกัน เพราะมีแนวโน้มว่าในอนาคตคริปโทเคอร์เรนซีอาจเป็นที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายใช้บังคับกับคริปโทเคอร์เรนซีดังกล่าว เพื่อป้องกันการกระทำความผิดโดยใช้เครือข่ายดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

สำหรับประเทศไทย ในประเด็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินภายใต้ระบบเงินดิจิทัล กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการฟอกเงินของประเทศไทยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ขยายขอบเขตถึงการป้องกันการกระทำความผิดโดยใช้เครือข่ายดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน นอกจากนั้นควรพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบหรือแนวปฏิบัติในกระบวนการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมฟอกเงินโดยเงินสกุลดิจิทัลหรือคริปโทเคอร์เรนซีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น วิธีการรวบรวมพยานหลักฐานดิจิทัลที่ได้จากตรวจสอบเส้นทางธุรกรรมเงินสกุลดิจิทัลต้องสงสัยในระบบบัญชีแบบกระจายศูนย์ การยึดอายัดเงินสกุลเข้ารหัสของผู้กระทำผิดเข้าจัดเก็บในกระเป๋าเงินกลางของรัฐ (State Wallet) เพื่อไม่ให้ถูกยกย้ายออกจากกระเป๋าเงินของผู้กระทำผิดไปโดยมิชอบ การระงับการทำธุรกรรมเงินสกุลดิจิทัลของผู้กระทำผิดอย่างเร่งด่วนเป็นการชั่วคราว และการสอบสวนพิเศษด้วยการแฝงตัวเข้าร่วมทำธุรกรรมเงินสกุลดิจิทัลกับผู้ต้องสงสัยเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

นิกร เกริกกุล. *การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน* : ทฤษฎี กฎหมายและแนวทางปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Translators-at-Law.com, ๒๕๔๓.

พรศักดิ์ อัจฉริยะรัตน์. *Cryptocurrency 101*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับ
ลิชชิ่ง, ๒๕๖๕.

รพีพัฒน์ศักดิ์. *สินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Assets) ความเป็นมาและบริบทในกฎหมายไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
พิมพ์อักษร, ๒๕๖๑.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ ๑ . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ นิติธรรม,
๒๕๓๗.

สหัส สิงวิริยะ. (2549). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
พร้อมด้วยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมฯ*, กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

สุรพล ไตรเวทย์. (2548). *คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒน์กุล. (2559). *คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

เสนีย์ ปราโมช. (2484). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์และการเมือง.

วิทยานิพนธ์

พรชัย บุญบวรรัตนกุล. (2561). *การศึกษารูปแบบและการควบคุมการใช้เครือข่ายระบบเงินดิจิทัล
เพื่อป้องกันการฟอกเงิน*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, สาขากฎหมายอาญา.

สุภณัฐ วิณวัฒน์. (2564). *ผลกระทบทางกฎหมายหากกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา*.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์,
สาขากฎหมายเอกชน

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๖๑, เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก (๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑): ๔๙.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๕๒, เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๒๙ ก (๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒): ๔๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. (๖ เมษายน ๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, น. ๔๙.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรุงเทพธุรกิจ. “สินทรัพย์ดิจิทัลกับข่าวลือ” <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/994027> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕).

คมชัดลึก. “เคาะแล้วเบงค์ชาติไม่หนุนสินทรัพย์ดิจิทัลใช้จ่ายในประเทศเสี่ยงฟอกเงิน”,

<https://www.komchadluek.net/news/502810> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “สกุลเงินดิจิทัลสำหรับประชาชนที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย.”

<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n6064.aspx> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕).

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. “สินทรัพย์ดิจิทัล”

https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=9353 (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๕)